

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

та інноваційної діяльності

Національного університету біоресурсів

і природокористування України

доктор педагогічних наук,

професор

Оксана ТОНХА

2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Тупчий Ольги Миколаївни

на тему: «Трансформація полезахисних лісових смуг

східної частини Правобережного Лісостепу за умов змін клімату»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

зі спеціальності 205 «Лісове господарство»

галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Витяг з протоколу №6 фахового семінару наукової ради науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України від «28» листопада 2025 року.

Присутні члени наукової ради науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України: О. П. Бала, директор науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, голова наукової ради; В. В. Міндер, доцент кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, секретар наукової ради; А. Ф. Гойчук, професор кафедри лісівництва, доктор сільськогосподарських наук, професор; Є. В. Кальчук, голова Ради аспірантів навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства; А. І. Карпук, директор Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Боярська лісова дослідна станція», доктор економічних наук, професор; С. Б. Ковалевський, професор кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції, доктор сільськогосподарських наук, професор; О. В. Колесніченко, завідувач кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну, доктор біологічних наук, професор; А. Ф. Ліханов, професор кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції, доктор біологічних наук, доцент; В. В. Ломага асистент кафедри технологій та дизайну виробів з деревини, доктор філософії зі спеціальності «Деревообробні та меблеві технології»; Ю. М. Марчук, завідувач кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції, доктор економічних наук, доцент; Л. М. Матушевич, професор кафедри таксації лісу та лісового менеджменту, доктор сільськогосподарських наук, доцент; О. М. Мельник, перший заступник директора з науково-лісогосподарської діяльності Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Боярська лісова дослідна станція», кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник; В. В. Миронюк, професор кафедри таксації лісу та лісового менеджменту, доктор сільськогосподарських наук, професор; О. О. Пінчевська, професор кафедри технологій та дизайну виробів з деревини, доктор технічних наук, професор; А. П. Пінчук, завідувач кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; С. Ю. Попович, професор кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну, доктор біологічних наук, професор; Н. В. Пузріна, завідувач кафедри лісівництва, кандидат

сільськогосподарських наук, доцент; А. К. Спірочкін, завідувач кафедри технологій та дизайну виробів з деревини, кандидат технічних наук, доцент; В. Ю. Юхновський, професор кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Інші присутні на засіданні наукової ради науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України: О. В. Соваков, доцент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; С. М. Дударець, доцент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; О. Ю. Кайдик, доцент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; І. В. Іванюк, доцент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; А. А. Дерій, асистент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, доктор філософії зі спеціальності «Садово-паркове господарство»; О. Р. Бабин, асистент кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій, доктор філософії зі спеціальності «Садово-паркове господарство»; О. М. Тупчій, аспірантка кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій.

Порядок денний: обговорення основних наукових результатів дисертації **Тупчій Ольги Миколаївни** на тему: «**Трансформація систем полезахисних лісових смуг Південно-Західного Степу в контексті адаптації до змін клімату**», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство».

Тему дисертації затверджено науковою радою науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 5 від 15 грудня 2022 року)

Дисертацію виконано на кафедрі відтворення лісів та лісових меліорацій навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Науковий керівник: доктор сільськогосподарських наук, професор **Юхновський Василь Юрійович**, професор кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Слухали: доповідь аспірантки О. М. Тупчій про основні положення дисертації. У результаті досліджень вирішено конкретне наукове завдання щодо оцінки сучасного стану, відтворення і переформування полезахисних лісових смуг, які втрачають меліоративні властивості, в системі агролісівництва, адаптованих до змін клімату.

Здобувачці було задано 36 запитань, на які доповідачка надала обґрунтовані відповіді та пояснення.

Виступили:

Науковий керівник — доктор сільськогосподарських наук, професор В. Ю. Юхновський, який акцентував увагу присутніх на основних наукових досягненнях здобувачки ступеня доктора філософії О. М. Тупчій. Дисертація спрямована на вирішення наукового завдання щодо переформування полезахисних лісових смуг, які втрачають меліоративні властивості, в системі агролісівництва, адаптованих до змін клімату. Аспіранткою вперше для забезпечення раціонального землекористування, формування оптимальної структури полезахисних насаджень і поліпшення їх меліоративної ефективності обґрунтовано трансформацію традиційних полезахисних лісових смуг у лінійні насадження орно-польового агролісівництва. Нею встановлено видовий склад деревної компоненти і ценотичну структуру трав'яного покриву, інтенсифікацію сукцесійних змін і посилення процесів синантропізації трансформованих лісових смуг, поглиблено дослідження щодо впливу полезахисних насаджень на ґрунтоутворювальні процеси у лісових смугах і на прилеглих полях, а також доповнено дані про асортимент деревних і кущових рослин

із введенням перспективних швидкоростучих і посухостійких видів, адаптованих до змін клімату і виконання ними поліфункціональних екосистемних послуг. Розроблені наукові положення обґрунтовано з теоретичної і практичної точок зору, логічно доведено до конкретних пропозицій, які рекомендовані для впровадження в практичну діяльність агролісомеліоративних підприємств.

Відзначено достатньо високу працездатність і наукову компетентність здобувачки, наполегливість у роботі й публікаційну активність.

Експерти:

Дударець С. М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, зазначив, що дисертацію присвячено актуальній проблемі дослідження сучасного стану, відтворення і переформування полезахисних лісових смуг, які втрачають свої меліоративні властивості в насадження агролісівництва, адаптованих до змін клімату.

Здобувачкою визначено структуру полезахисних лісосмуг досліджуваного регіону за конструкцією та видовим складом, встановлено сучасний санітарний стан і особливості росту полезахисних лісових смуг, створеними за типовими інструктивними вказівками і переформованими у насадження орно-польового агролісівництва, з'ясовано динамічні зміни видового складу та ценотичної структури трав'яного ярусу трансформованих полезахисних насаджень, проаналізовано родючість і агрохімічні показники ґрунтів у традиційних і трансформованих полезахисних лісових смугах у зонах їх впливу на прилеглі угіддя різних агрофонів, виявлено перспективні види деревних і кущових рослин, адаптованих до кліматичних змін для полезахисних лісових смуг під час їхньої трансформації в насадження орно-польового агролісівництва. У результаті проведених досліджень здобувачка доповнила технологічні аспекти відтворення малоефективних, деградованих, пошкоджених природно-антропогенними факторами полезахисних насаджень методами інноваційного агролісівництва.

Водночас із позитивними сторонами дисертації, в процесі рецензування в ній виявлено окремі недоліки. Зокрема доцільно уточнити зв'язок зміни агрохімічних показників ґрунту в полезахисних насадженнях з їх видовим складом і конструктивними особливостями. Потребує чіткішого обґрунтування аналіз змін значень температурного та гідрологічного режимів агроландшафтів. Висновки про те, що трансформовані полезахисні насадження зменшують витрати фермерів на ведення сільського господарства через меліоративний вплив на агроугіддя бажано доповнити економічними розрахунками. Також потребує уточнення понятійно-термінологічний апарат меліоративних показників трансформованих полезахисних насаджень.

На основі аналізу дисертації, експертом запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Соваков О. В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, у своєму виступі проаналізував дисертацію О. М. Тупчій. Рецензент зазначив, що дисертація виконана на актуальну тему, пов'язану з переформуванням полезахисних лісових смуг, які втрачають меліоративні властивості, в системі агролісівництва, адаптованих до змін клімату. Здобувачкою обґрунтовано, що трансформація лісових смуг у лінійні насадження систем агролісівництва призводить до зміни стану і розвитку насаджень, що поліпшує їх меліоративні властивості, а також збільшує частку орних земель, необхідних для вирощування сільськогосподарської продукції.

Результати досліджень узагальнені в концептуальній моделі трансформації полезахисних лісових смуг у системи агролісівництва. Модель дає чітке уявлення

про послідовність виконання трансформаційних завдань, головним з яких є перетворення полезахисних лісових смуг, що втрачають свої меліоративні властивості, мають незадовільний санітарний стан, пошкоджених природно-антропогенними факторами, пожежами та іншими явищами, у поліфункціональні системи агролісівництва. Концептуальна модель інтерпретує наочність, структурність і послідовність проведення переформування полезахисних лісових смуг у поліфункціональні насадження агролісівництва є запорукою сталого та інтенсивного землекористування, яке підвищує еколого-економічний потенціал агроландшафтів.

У процесі рецензування дисертації у експерта виникли деякі зауваження та побажання. Зокрема, текст дисертації потребує внесення редакційних правок; графіки моделей співвідношення класів Крафта і санітарного стану варто відобразити за прийнятими вимогами; потрібно доопрацювати статистичну обробку даних. Також виникла пропозиція щодо внесення змін до назви дисертації та затвердження її в такій редакції: «Трансформація полезахисних лісових смуг східної частини Правобережного Лісостепу за умов змін клімату».

На основі аналізу дисертації, експертом запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такий, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

В обговоренні результатів дисертації взяли участь: О. В. Колесніченко, доктор біологічних наук, професор; С. Б. Ковалевський, доктор сільськогосподарських наук, професор; С. Ю. Попович, доктор біологічних наук, професор; О. П. Бала, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; В. В. Миронюк, доктор сільськогосподарських наук, професор; Л. М. Матушевич, доктор сільськогосподарських наук, доцент; А. П. Пінчук, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Виступаючі зазначили, що дисертацію І. М. Гончарової виконано на важливу тему, робота містить значну кількість нових наукових даних, має наукову новизну, актуальність, важливе теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Було підтримано пропозицію експертів про рекомендацію дисертації О. М. Тупчій для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Постановили: заслухавши та обговоривши дисертацію Тупчій Ольги Миколаївни на тему: «Трансформація систем полезахисних лісових смуг Південно-Західного Степу в контексті адаптації до змін клімату», члени наукової ради науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України ухвалили:

1. Актуальність теми дослідження. Зміни клімату погіршують екологічний стан агроландшафтів, впливають на оптимальні показники функціонування полезахисних насаджень. Це призводить до зниження природоохоронної функції лісової компоненти

агроландшафтів, що безпосередньо впливає на зменшення урожайності сільсько-господарських культур та посилення деградаційних процесів у ґрунтах.

Більшість існуючих полезахисних лісових смуг знаходяться в незадовільному санітарному стані, пошкоджені природно-антропогенними факторами, військовими діями, відсутністю лісівничого догляду. Полезахисні насадження потребують значних витрат на формування оптимальних конструкцій, проведення рубок догляду, реконструктивних заходів. Розростання лісових смуг на агроугіддя призводить зменшення їхньої меліоративної ефективності та втрат агропродукції.

Одним із шляхів підвищення захисних властивостей полезахисних лісових смуг є їх переформування до насаджень орно-польового агролісівництва, що досягається зменшенням їх ширини через розчистку узлісних рядів, а в деяких випадках їх повного видалення. Сьогодні актуальність цього питання зростає, оскільки в умовах фермерського господарювання створення нових лісових смуг проблематично, а догляд за широкими полезахисними насадженнями для фермерів утруднюється із-за невизначеності на них прав власності. Тому вирішенням цієї проблеми є трансформація існуючих лісових смуг в лінійні насадження орно-польового агролісівництва.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри. Дисертацію виконано відповідно до плану наукових досліджень кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій Національного університету біоресурсів і природокористування України. Аспірантка також була виконавцем науково-дослідної теми Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького за тематичним планом науково-дослідних робіт на 2020–2024 рр. «Розробити методiku оцінювання меліоративних функцій полезахисних лісових смуг та насаджень, створених на об'єктах лісової рекультивації», яка виконувалася в

3. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Здобувачкою було самостійно здійснено пошук та проведено аналіз літературних джерел відповідно до теми дисертаційного дослідження. Здобувачкою особисто організовано науково-виробничі дослідження, проведено обстеження полезахисних насаджень, закладено пробні площі, здійснено облік результатів польових і камеральних досліджень, статистичну обробку й аналіз зібраного матеріалу, узагальнено отримані результати, сформульовано висновки та пропозиції виробництву. У наукових працях зі співавторством здобувачка відповідальна за визначення цілей дослідження, проведення експериментальної частини і спільне формулювання висновків та рекомендацій. Права співавторів у наукових публікаціях не порушені.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій. Дослідження проведено на достатньому методичному рівні із використанням загальноприйнятих класичних і сучасних методів наукових досліджень. При аналізі отриманих результатів було застосовано сучасні засоби програмного забезпечення. Достовірність даних підтверджено достатнім обсягом досліджень та застосуванням надійних методів статистичної обробки даних. Висновки та рекомендації аргументовано результатами власних досліджень, вони відповідають меті та поставленим завданням.

5. Наукова новизна основних результатів дослідження. Основні результати, що визначають наукову новизну виконаного дослідження, охоплюють такі позиції: уперше для забезпечення раціонального землекористування, формування оптимальної структури полезахисних насаджень і поліпшення їх меліоративної ефективності обґрунтовано трансформацію традиційних полезахисних лісових смуг у лінійні насадження орно-польового агролісівництва. Встановлено видовий склад деревної компоненти і ценотичну структуру живого надґрунтового покриву, інтенсифікацію сукцесійних змін і посилення процесів синантропізації трансформованих лісових смуг. Поглиблено дослідження щодо

впливу полезахисних насаджень на ґрунтоутворювальні процеси у полезахисних лісових смугах і на прилеглих полях. Доповнено дані про асортимент деревних і кущових рослин із введенням перспективних швидкоростучих і посухостійких видів, адаптованих до змін клімату і виконання ними поліфункціональних екосистемних послуг.

6. Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження. Розроблені наукові положення обґрунтовано з теоретичної і практичної точок зору, на основі яких зроблено конкретні пропозиції, які рекомендовані для впровадження в практичну діяльність агролісомеліоративних підприємств. Результати дисертаційного дослідження впроваджено у виробничу діяльність Державного підприємства «Спеціалізоване лісгосподарське підприємство «Київоблагроліс». Окремі положення та висновки дисертації використовуються у навчальному процесі під час викладання навчальних дисциплін: «Лісова меліорація», «Лісові культури», «Ландшафтне проєктування» для підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» у Державному біотехнологічному університеті, м. Харків.

7. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. За темою дисертаційного дослідження опубліковано 17 наукових праць, з яких 2 статті у наукових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та/або Web of Science Core Collection, 3 статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 12 тез наукових доповідей.

**Статті у наукових виданнях,
включених до міжнародних наукометричних баз даних
Scopus та/або Web of Science Core Collection**

1. Matskevych V., Yukhnovskyi V., Kimeichuk I., Urliuk Yu., **Tupchii O.** Post-aseptic adaptation and ex vitro propagation of Ukrainian cultivars of *Paulownia* Sieb. et Zucc. Ukrainian Journal of Forest and Wood Science. 2023. Vol. 14 (4). P. 103–121. (*Tupchii O. взято участь в заготівлі експлантів, здійснено огляд літератури і написано вступну частину статті. Matskevych V. розроблено методику досліджень, здійснено вирощування культури in vitro, написано статтю, узагальнено результати. Yukhnovskyi V. проведено статичне опрацювання даних, редагування статті. Kimeichuk I. проведено лабораторні дослідження, написано огляд літературних джерел. Urliuk Yu. взято участь у заготівлі експлантів, проведенні адаптації у відкритому ґрунті).*

2. Filipova L., Matskevych V., Sułkowska M., Yukhnovskyi V., **Tupchii O.** Ecological and trophic determination of the ontogenesis in vitro plants of the genus *Betula*. Folia Forestalia Polonica, Series A – Forestry. 2025. Vol. 67 (3). P. 150–167. (*Tupchii O. взято участь в заготівлі експлантів берези, проведенні лабораторних досліджень, здійснено огляд літературних джерел. Filipova L. розроблено методику досліджень, вирощено культури in vitro, написано статті, узагальнено результати. Matskevych V. проведено лабораторні дослідження, сформульовано висновки, написано розділ результати та обговорення. Sułkowska M. доповнено методику, результати дослідження, відредаговано статтю. Yukhnovskyi V. проведено статичне опрацювання даних, оформлено графічний матеріал).*

**Статті у наукових виданнях,
включених до Переліку наукових фахових видань України**

3. **Тупчій О.М.** Різноманіття трав'яної рослинності полезахисних лісових смуг, трансформованих у насадження орно-польового агролісівництва, у Правобережному Лісостепу України. Лісівництво і агролісомеліорація. 2024. Вип. 145. С. 46–56.

4. **Юхновський В. Ю., Хрик В. М., Малюга В. М., Тупчій О. М., Левандовська С. М., Ситник О. С.** Агрохімічні властивості ґрунтів у системах полезахисних лісових смуг і насаджень орно-польового агролісівництва. Агроекологічний журнал. 2025. № 1. С. 85–97. (*Тупчій О. М. здійснено збір експериментального матеріалу, взято участь у написанні статті. Юхновським В. Ю. здійснено огляд літературних джерел, взято участь в лабораторних дослідженнях, редагуванні статті. Хриком В. М. організовано експедиційне*

дослідження, сформульовано висновки. Малюгою В. М. взято участь у зборі польового матеріалу, написанні огляду літератури. Левандовською С. М. розроблено методику досліджень, здійснено інвентаризацію рослинного покриву, взято участь у написанні статті. Ситником О. С. взято участь у зборі лісотаксаційних даних).

5. Юхновський В. Ю., **Тупчий О. М.** Переформатування полезахисних лісових смуг Київщини у лінійні насадження орно-польового агролісівництва. Агроєкологічний журнал. 2025. № 2. С. 33–43. (Тупчий О. М. взято участь у закладанні пробних площ, опрацюванні результатів дослідження, написанні статті. Юхновським В. Ю. сформульовано мету, завдання, методичні підходи дослідження, висновки, відредаговано статтю).

Тези наукових доповідей

6. Yukhnovskyi V., Bila Yu., **Tupchii O.**, Solomakha N., Urliuk Yu. Agroforestry component of ecological optimization of agro-landscapes within Gully Steppe of Ukraine. Agroforestry for the Green Deal transition. Research and innovation towards the sustainable development of agriculture and forestry: 6th European Agroforestry Conference, 16–20 May 2022, Nuoro, Sardinia, Italy. P. 206–207. (Тупчий О. опрацьовано методику, проведено огляд літератури. Yukhnovskyi V. взято участь у написанні тез. Bila Yu. зібрано польовий матеріал, сформульовано висновки. Solomakha N. взято участь у зборі польового матеріалу, статистичній обробці даних. Urliuk Yu. узагальнено результати дослідження).

7. Юхновський В. Ю., Біла Ю. М., **Тупчий О. М.** Складові оптимізації захисної лісистості агроландшафтів Байрачного Степу України. Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва: II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, м. Біла Церква, 15 квітня 2022 року: тези доповіді. Біла Церква, 2022. С. 34–36. (Тупчий О. М. опрацьовано методику, сформульовано висновки. Юхновським В. Ю. здійснено огляд літератури, взято участь у написанні тез. Білою Ю. М. зібрано польовий матеріал, проведено статистичне опрацювання даних).

8. Юхновський В. Ю., **Тупчий О. М.** Агролісівництво – новітній етап розвитку агролісомеліорації. Лісівництво, деревообробка та озеленення: стан, досягнення і перспективи: Всеукраїнська науково-практична конференція з проблем вищої освіти і науки в системі, м. Харків, 22–23 листопада 2022 року: тези доповіді. Харків, 2022. С. 37–38. (Тупчий О. М. проведено огляд літератури, взято участь у написанні тез. Юхновським В. Ю. узагальнено агролісівничі практики, відредаговано рукопис).

9. Yukhnovskyi V., Jagodziński A., **Tupchii O.** Post-war restoration of the forest component of agrolandscapes with innovative agroforestry. Food security and environment in the conditions of war and post-war recovery: challenges for Ukraine and World: International scientific and practical conference dedicated to the 125th anniversary of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, May 25, 2023. P. 82–85. (Тупчий О. опрацьовано методику, проведено огляд літератури. Yukhnovskyi V. взято участь у написанні тез. Jagodziński A. опрацьовано методичні підходи проведення досліджень, відредаговано рукопис тез).

10. Yukhnovskyi V., **Tupchii O.** Post-war restoration of windbreaks systems with innovative agroforestry. Uneven-aged silviculture: insights into forest adaptation in times of global change: 12th IUFRO International Conference, 18–20 September 2023, Brno, Czech Republic. P. 70. (Тупчий О. проведено огляд літератури, взято участь у написанні тез. Yukhnovskyi V. опрацьовано методики післявоєнного відновлення лісових смуг методами інноваційного агролісівництва, відредаговано рукопис).

11. Yukhnovskyi V., Mazzalira G., Sovakov O., **Tupchii O.**, Urliuk Yu. Agroforestry monitoring in the post-war restoration system of the forest component of agrolandscapes. Current problems of research of forest and urban-ecosystems of Ukraine under the conditions of marital state: International scientific and practical conference, 23 November, 2023. Kyiv, Ukraine. P. 13–14. (Тупчий О. опрацьовано методику, проведено огляд літератури. Yukhnovskyi V. взято участь у написанні тез. Mazzalira G. відредаговано рукопис тез. Sovakov O. розроблено етапи агролісомеліоративного моніторингу. Urliuk Yu. опрацьовано графічний матеріал та ідентифікацію насаджень, пошкоджених військовими діями).

12. Тупчий О. М. Перспективи інтродукції павловнії в систему орно-польового агролісівництва. Лісівництво, переробляння деревини та землевпорядкування: здобутки, стан і перспективи: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Харків, 29–30 жовтня 2024 року: тези доповіді. Харків, 2024. С. 138–139.

13. Тупчий О. М. Плодові їстівні деревні рослини в системі агролісівництва Правобережного Лісостепу. Актуальні проблеми дослідження лісових та урбоєкосистем України в умовах воєнного стану: II Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 20 листопада 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 111–112.

14. **Тупчий О. М.**, Юхновський В. Ю. Вплив трансформаційних процесів у лісових смугах Київщини на їх стан і розвиток. Сучасний стан, проблеми, головні завдання та перспективи відтворення і захисту лісів в умовах зміни клімату: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Київ, 4 березня 2025 року: тези доповіді. Київ, 2025. С. 101–103. *(Тупчий О. М. проведено закладання пробних площ, взято участь у написанні тез. Юхновським В. Ю. описано трансформаційні процеси у лісових смугах, відредаговано рукопис тез).*

15. **Тупчий О. М.**, Урлюк Ю. С., Юхновський В. Ю. Адаптація видового фіторізноманіття полезахисних лісових смуг до змін клімату. Лісівнича освіта та наука в умовах національних викликів та Європейської інтеграції України: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 5–6 червня 2025 року: тези доповіді. Київ, 2025. С. 147–148. *(Тупчий О. М. опрацьовано методiku, проведено огляд літератури, взято участь у написанні тез. Урлюком Ю. С. взято участь у зборі польового матеріалу. Юхновським В. Ю. проведено статистичне опрацювання результатів дослідження).*

16. Yukhnovskyi V., Urliuk Yu., Polishchuk O., **Tupchii O.** Introduction of poplar in silvo-arable agroforestry. Current Issues in Ecology, Botany, Beekeeping and Economics of Balanced Nature Management: International Scientific and Practical Conference, 9–10 September 2025, Kyiv, Ukraine, 2025. P. 312–315. *(Тупчій О. проведено огляд літератури, взято участь у написанні тез. Yukhnovskyi V. наведено характеристики культиварів тополі. Urliuk Yu. організовано закладання плантацій тополі. Polishchuk O. взято участь у створенні плантацій тополі, відредаговано рукопис тез).*

17. **Тупчий О. М.**, Урлюк Ю. С., Юхновський В. Ю. Переформування полезахисних лісових смуг реконструктивними рубками. Стале ведення лісового господарства в умовах кліматичних змін: від досліджень до практики: Міжнародна науково-практична конференція, м. Боярка, 23 жовтня 2025 року: тези доповіді. Боярка, 2025. С. 292–295. *(Тупчий О. М. проведено польовий експеримент, опрацьовано методiku, взято участь у написанні тез. Урлюком Ю. С. взято участь у польових дослідженнях. Юхновським В. Ю. проведено огляд літератури, взято участь у написанні тез).*

8. Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення дисертації представлено на науково-практичних конференціях різного рівня: «Agroforestry for the Green Deal transition. Research and innovation towards the sustainable development of agriculture and forestry» (м. Нуоро, Італія, 2022 р.); «Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва» (м. Біла Церква, 2022 р.); «Лісівництво, деревообробка та озеленення: стан, досягнення і перспективи» (м. Харків, 2022 р.); «Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу» (м. Київ, 2023 р.); «Різнорічкове лісівництво: адаптація лісу в часи глобальних змін» (м. Брно, Чехія, 2023 р.); «Актуальні проблеми дослідження лісових та урбоєкосистем України в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2023 р.); «Лісівництво, переробляння деревини та землевпорядкування: здобутки, стан і перспективи» (м. Харків, 2024 р.); «Актуальні проблеми дослідження лісових та урбоєкосистем України в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2024 р.); «Сучасний стан, проблеми, головні завдання та перспективи відтворення і захисту лісів в умовах зміни клімату» (м. Київ, 2025 р.); «Лісівнича освіта та наука в умовах національних викликів та Європейської інтеграції України» (м. Київ, 2025 р.); «Актуальні питання екології, ботаніки, бджільництва та економіки збалансованого природо-користування» (м. Київ, 2025 р.); «Стале ведення лісового господарства в умовах кліматичних змін: від досліджень до практики» (м. Боярка, 2025 р.).

Ухвалили:

Внести зміни до теми дисертації та затвердити її у такій редакції: «Трансформація полезахисних лісових смуг східної частини Правобережного Лісостепу за умов змін клімату».

Дисертація здобувачки ступеня доктора філософії Тупчій Ольги Миколаївни на тему: «Трансформація полезахисних лісових смуг східної частини Правобережного Лісостепу за умов змін клімату» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій вирішено конкретне наукове завдання щодо переформуванням полезахисних лісових смуг, які втрачають меліоративні властивості, в системі агролісівництва, адаптованих до змін клімату, що має істотне значення для галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей здобувачки Тупчій Ольги Миколаївни дисертація на тему: «Трансформація полезахисних лісових смуг східної частини Правобережного Лісостепу за умов змін клімату» рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Рішення прийнято одноголосно.

**Головуючий на засіданні наукової ради
науково-дослідного інституту
лісівництва та декоративного садівництва
навчально-наукового інституту
лісового і садово-паркового господарства
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор сільськогосподарських наук,
професор**

Віктор МИРОНЮК

**Експерти:
Доцент кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент**

Сергій ДУДАРЕЦЬ

**Доцент кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент**

Олександр СОВАКОВ

**Відповідальний за атестацію здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії**

Сергій БОЯРЧУК